

4. Shevaha, V. M. (2006), "Osteochondrosis of the spine: from a pathogenetically grounded diagnosis of the pain syndrome to effective treatment", *Mizhnarodnyi nevrolohichnyi zhurnal*, no. 3(7), pp. 40–44.
5. Ju, S., Park, G. and Kim, E. (2012), "Effects of an exercise treatment program on lumbar extensor muscle strength and pain of rehabilitation patients recovering from lumbar disc herniation surgery", *Journal of Physical Therapy Science*, vol. 24, no. 6, pp. 515–518.
6. Hamdoun-Kahlaoui, S., Rahali-Khachlouf, H., Säfi, MA., Miri, I., Saadallaoui, K., Matoui, L., Lebib, S., Ben Salah, FZ. and Dziri, C. (2009), "Intérêt d'une approche active dans la prise en charge rééducative à la suite d'une première chirurgie rachidienne pour hernie discale", *La tunisie Medicale*, vol. 87 (n°04), pp. 257–261.

УДК [796.032: 37]: 37.035.6

Віра Ткачук, Світлана Степанюк,
Вікторія Коваль, Вікторія Руденко, Марія Чемерис

РОЛЬ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

Мета – з'ясувати можливості олімпійської освіти у формуванні національної самосвідомості учнівської молоді. Методи дослідження – теоретичні: вивчення і аналіз наукових джерел з проблеми дослідження, нормативних і програмних документів, порівняння, систематизація, класифікація, узагальнення здобутих теоретичних та експериментальних даних з метою вивчення проблеми дослідження. Результати і висновки. Олімпійська освіта пропагує чимало ідей, правил, принципів, заснованих на цінностях, які притаманні людському суспільству. Олімпійський дух передбачає в собі розуміння, дружбу, гармонію та чесну гру, яка є основою людських взаємин. Дружба та гармонія репрезентують собою істинне відображення гуманістичного погляду на життя, сприяють збагаченню й оновленню інтелектуального генофонду нації, виховання її духовної еліти.

Ключові слова: олімпізм, національне виховання, учні, самовідомість.

Purpose – to find out the possibilities of Olympic education in the formation of national self-awareness of student` youth. Methods of research – theoretical: study and analysis of scientific sources on the problem of research, normative and curriculum documents, comparison, systematization, classification, generalization of the obtained theoretical and experimental data in order to study the research problem.

Obtained results and conclusions. Olympic education propagates lots of ideas, rules and principles based on the values that are inherent to human society. The Olympic spirit involves understanding, friendship, harmony and fair play, which is the basis of human relationships. Friendship and harmony represent a true reflection of the humanistic view of life, contribute to the enrichment and renewal of the intellectual gene pool of the nation, the upbringing of its spiritual elite.

Key words: olympism, national upbringing, students, self-awareness.

Постановка проблеми й аналіз результатів останніх досліджень. Формування національної інтелігенції, сприяння збагаченню й оновленню інтелектуального генофонду нації, виховання її духовної еліти – це мета, що стоїть перед навчальними закладами на одному рівні з підготовкою висококваліфікованих фахівців. Досягнення мети виховання можливе тільки за умови комплексного підходу і залучення до цієї роботи всього педагогічного колективу школи та професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів, адміністрації.

Головною метою виховання є формування цілісної і гармонійно розвиненої особистості з високою національною самосвідомістю. Така особистість – це насамперед громадянин української держави, її патріот, гуманіст, для якого пріоритетом є загальнолюдські й загальнодержавні цінності, це людина з високою фаховою підготовкою й широким світоглядом, розвинутим інтелектом, належним рівнем загальної, політичної та правової культури. Отже, ідеться про необхідність систематичного і цілеспрямованого виховання національного типу особистості, формування в неї національної свідомості і самосвідомості, завдяки чому досягається духовна єдність поколінь, наступність національної культури і безсмертя нації.

Сучасний період розвитку суспільства в нашій незалежній державі, Україна, відкриває широкі можливості для оновлення змісту освіти, що дає змогу формувати духовно багате покоління людей – це обумовлює новий підхід до виховання, перш за все, учнівської молоді.

Зауважимо, що національне виховання неможливе без поваги до національних святинь і національних авторитетів. У цьому зв'язку значним надбанням у формуванні національної самосвідомості є ідеал та цінності олімпійського руху.

Звертаючись до спортивної молоді всіх країн на урочистій церемонії 16 квітня 1927 року з нагоди відродження Олімпійських ігор на землі Олімпії П'єр де Кубертен сказав: “У сучасному світі, сповненому величезними можливостями, якому водночас загрожує небезпека слабкості, олімпізм здатний створити школу моральної достойності й чистоти, школу фізичної витривалості й енергії. Однак це може відбутися в тому випадку, якщо своє поняття спортивної честі і справедливості боротьби ви постійно будете вдосконалювати, підносячи його до вершин ваших м'язових досягнень” [3; 5].

Концепція олімпізму й олімпійської освіти об'єднує ідеї мирного співіснування держав і народів [2]; інтернаціоналізму та інтерсоціального виховання, гуманістичного, патріотичного і всебічного розвитку особистості; пріоритету етичних цінностей і філософії “чесної гри”, в яких олімпізм виступає як системоутворюючий фактор, а олімпійська освіта – як засіб виховання молоді в дусі миру та взаємного співробітництва [1; 4].

Саме тому вважаємо, що узагальнене вивчення поширення загальнокультурних цінностей олімпізму через олімпійську освіту у шкільному навчально-виховному процесі фізичного виховання сприятиме формуванню національної самосвідомості учнівської молоді.

Метадослідження – з'ясувати можливості олімпійської освіти у процесі формування національної самосвідомості учнівської молоді.

Методи дослідження – теоретичні: вивчення і аналіз наукових джерел з проблеми дослідження, нормативних і програмних документів, порівняння, систематизація, класифікація, узагальнення здобутих теоретичних та експериментальних даних з метою вивчення проблеми дослідження.

Результати дослідження та їх обговорення. Олімпійська освіта, як важлива складова фізичного виховання на початку XXI століття в низці країн впроваджується в діяльність різних державних і громадських інституцій. Зауважимо, що одна з перших програм олімпійського виховання була розроблена і прийнята в 1976 році в Канаді. Незабаром аналогічна програма з'явилася у США, згодом у 1988 році – в Німеччині.

Спираючись на досягнення психолого-педагогічної науки, головну увагу у формуванні національної самосвідомості доцільно зосередити на таких чотирьох перехідних рівнях сформованості олімпійського досвіду школяра, як:

- 1) фактологічний емоційно-образний (молодший шкільний вік);
- 2) фактологічний емоційно-практичний (середній шкільний вік);
- 3) перехідний рівень від теоретичного до практичного (старші підлітки);
- 4) теоретично-практичний (юнацький вік).

Вивчення особливостей кожного з перехідних рівнів дає можливість зробити висновок, що найкращим ґрунтом для формування олімпійських понять, навичок і звичок є школярі молодшого і середнього шкільного віку. Старшокласників необхідно забезпечувати знаннями з проблем самовиховання, оскільки їм найбільше властивий процес самовдосконалення.

Процес формування олімпійського досвіду молодших школярів відбувається на основі динамічного розвитку від початкового етапу – дошкільного періоду, для якого характерним є наслідування дій і вчинків тих, хто оточує.

Результатами проведених психолого-педагогічних досліджень встановлено, що діти середнього шкільного віку знаходяться на другому рівні сформованості суспільного досвіду – фактологічному, емоційно-практичному. Цей рівень характеризується моральною спрямованістю особистості. Діти цього віку володіють довільним нормативним досвідом поведінки, який відображається у різних конкретних поведінкових ситуаціях. Досягається він шляхом закріплення тих знань, умінь і навичок, які сформувалися у молодшому шкільному віці. Діти продовжують інтенсивно реагувати на факти, приклади, зразки їхньої реакції супроводжуються відповідним емоційним відгуком. Звичайно, він не завжди буває стабільним, адже діти цього віку іноді ще не усвідомлюють глибини навантаження конкретних життєвих ситуацій, тому їхнє реальне сприйняття нерідко буває ситуативним.

Старшокласники є основною ланкою для передачі олімпійського досвіду молодшим школярам. Якщо сформований досвід позитивний, то передаватиметься набутий позитивний досвід, якщо ж олімпійський досвід не сформовано або ж сформовано негативний, то це стане основною причиною закріплення у молодших школярів негативних олімпійських звичок та норм поведінки. Ніякий, навіть найефективніший педагогічний вплив не спроможний ізолювати молодших школярів від впливу підлітків, а підлітки, у свою чергу, від впливу старших за віком школярів.

Підліткам 12–15 років властивий третій перехідний рівень сформованості олімпійського досвіду – теоретично-практичний.

Найвищий рівень олімпійського досвіду особистості характеризує її олімпійську зрілість – якість особистості, яка сформувалася під впливом конкретно-історичних, суспільних та індивідуальних умов, навчання, виховання і самовиховання. Олімпійська зрілість – це високий рівень сформованості в людини олімпійської самосвідомості, олімпійського самоствалення і саморегуляції своїх дій, вчинків, емоцій і поведінки. Самооцінка, самоосвіта, самоконтроль і самоутвердження є тими рушійними силами особистості, завдяки яким розвивається її самосвідомість, тобто усвідомлення соціальної значущості власної індивідуальності, свого місця і ролі в суспільній життєдіяльності. І чим вищий рівень самоусвідомлення, тим продуктивніше здійснюється самооцінка, самоконтроль, самоутвердження в загальній цілісній соціально-педагогічній системі виховання. Такими чинниками керується людина, котра постійно працює над собою, критично оцінює свої патріотично-духовні досягнення.

Для людини, котра займається фізичною культурою і спортом характерні патріотизм, національна гордість. Ті, кому притаманні такі якості, намагаються прославити свою країну на міжнародній арені, зберігають вірність клубам України, часто зазнаючи матеріальних збитків, але при цьому проявляючи на ділі свої патріотичні переконання та почуття. Саме такі спортсмени стають кумирами, зразками для наслідування у сфері фізичної культури і спорту, чи у будь-якій іншій сфері діяльності на користь суспільства і держави, ними гордяться.

Таким чином, олімпізм і олімпійська освіта створюють можливості для виховання волі, чесності, мужності, доброти, порядності, працелюбства та інших позитивних якостей особистості людини.

Висновок.

Таким чином, все вищенаведене дає змогу зробити висновок, що олімпійська освіта спрямована на оволодіння, здобуття знань олімпійської тематики, олімпійських цінностей, олімпійських принципів, норм, згідно яких, учні, що займаються спортом, мають навчитися постійно прагнути до самовдосконалення, повсякденно працювати над розвитком своїх духовних, розумових, вольових і фізичних здібностей.

Беззаперечно вважаємо, що олімпійська освіта сприяє формуванню національної самосвідомості учнівської молоді – це веде до усвідомлення себе українцем, причетним до всього українського. На наш погляд, це, з одного боку, обумовлено подіями, зокрема спортивними, які відбуваються в країні, а з іншого – патріотичним вихованням. В таких умовах важливо провадити активну виховну роботу з учнівською молоддю, спрямовану на формування національної гордості та патріотизму.

1. Досягнення українських спортсменів як чинник патріотичного виховання студентської : матер. всеукр. наук. конф : збірник праць. Ч. II. – Дніпропетровськ, 2016. – С. 227–230. – URL : http://e-pidruchniki.com/content/861_Dosyagnennya_ukrainskih_sportsmeniv_yak_chinnik_patriotichnogo_vihovannya_styudentskoi_molodi.html (дата звернення: 06.10.2017).
2. Ермолова В. М. Олімпійська освіта: теорія і практика : навч. посіб. / В. М. Ермолова. – К., 2011. – 335 с.
3. Кудратов Р. К. Олимпийское образование в Узбекистане / Кудратов Р. К // IX Міжнародний наук. конгрес “Олімпійський спорт і спорт для всіх”. – К., 2005. – С. 12.
4. Положення про Всеукраїнську акцію “Олімпійська книга”. – URL : <http://noc-ukr.org/about/officialdocuments/olimpiyska-kniga/> (дата звернення: 06.10.2017).
5. Радченко Л. Олімпійська освіта, як складова педагогічної діяльності та фактор залучення молоді до гуманістичних цінностей олімпізму / Лідія Радченко // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. пр. – Вінниця, 2014. – Вип. 17. – С. 794–799.

References:

1. Dosjahnennja ukrajinskykh sportsmeniv jak chynnyk patriotychnoho vychovannja (2012) [Ukrainian athletes' achievements as a factor of patriotic upbringing of students youth], *Proceedings vseukrajinskoji Conf. Conference proceedings, Dnipropetrovsk*, part 2, available at: <http://e-pidruchniki.com/content/861> (accessed September, 15, 2017).
2. Jermolova, V.M. (2011), *Olimpijska osvita: teorija i praktyka* [Olympic education: theory and practice], tutorial, Kyjiv.
3. Kudratov, R.K. (2005), “Olympic education in Uzbekistan” *Olimpijskij sport i sport dlja vsich. 9th Int. Congr.*, Kyjiv, pp. 12.
4. “Point about allukrainian action “Olympic Book”” (2017), available at: <http://noc-ukr.org/about/officialdocuments/olimpiyska-kniga/>(accessed October, 06, 2017).
5. Radchenko, L. (2014) “Olympic education as a part of pedagogical activity and a factor of engaging young people to humanistic ideas of Olympizm”, *Fizyczna kultura, sport ta zdorovja naciji, Zbirnyk naukovykh prac*, iss. 17, pp. 794–799.

УДК 796.11.3: 658

Роман Тягур, Михайло Стефанків, Ігор Матійчук

РОЗПОРЯДЧА ДІЯЛЬНІСТЬ КЕРІВНИКА У СФЕРІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ (КОМУНІКАЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ АСПЕКТ)

Метою даного дослідження було розкрити сутність і структуру розпорядчої діяльності керівника у сфері фізичного виховання і спорту.

Для реалізації поставленої мети були використані наступні методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення науково-методичної літератури.

Результати дослідження. Встановлено, що об'єктивною основою використання адміністративних методів управління виступають організаційні відносини, що становлять частину механізму управління. Оскільки за їх допомогою реалізується одна з найважливіших функцій управління – організаційна функція суть якої зводиться до координації дії підлеглих.

Доведено, що організаційно – адміністративні методи, в основному, опираються на владні повноваження керівника, його права та обов'язки, властиві установам сфери фізичного виховання і спорту, цілеспрямованість, впевненість і відповідальність. Керівник проявляє себе тут як адміністратор, суб'єкт влади, що опирається на надане йому в цьому право. Однак адміністративні методи не треба ототожнювати з вольовими і суб'єктивними методами керівництва, тобто адмініструванням.

Показано, що сучасний період становлення ринку праці сприяє розширенню діяльності організації з фізичного виховання і спорту, ускладненню економічних зв'язків, посиленню конкуренції. За цих умов